

Petersburg Journaal #25

Magazine voor bewoners en ondernemers van de Oostelijke Eilanden,
De Kadijken, Czaar Peterbuurt en het Funenpark, december 2022

Dit is nummer 25 van het Petersburgjournaal. Met dit journaal willen stadsdeel Centrum
en woningcorporatie Stadgenoot u op de hoogte houden van alle bouwactiviteiten en
ontwikkelingen in de buurt. Het volgende nummer verschijnt in april 2023.

Prettige
feestdagen

De magie van het licht

2-3 Waar gebeurt wat?

4-5 Kattenburgerstraat
op de schop

5 Eilandenboulevard
als voorbeeld?

6 Inloopavond Czaar
Peterstraat

7 Overslag Dijksgracht Oost
nagebootst

8 Hoogste punt
voor kavel 6

9 Recyclen en renoveren
in de Van Gendthallen

10 Van hangplek
naar hotspot

10 De Groene Loper

12 Eilandenboulevard in 2023/
Infoavond Oostenburgers

Waar gebeurt wat?

1 Eilandenboulevard

In het hoger beroep over de kapvergunning van een aantal bomen op het talud van de Eilandenboulevard heeft de rechter geoordeeld dat de gemeente en betrokken bewoners (opnieuw) met elkaar moeten overleggen. Zie pagina 12.

2 Marineterrein

Op het Marineterrein komen ongeveer 800 woningen en 2.300 werkplekken voor (kleinere) innovatieve bedrijven, studenten en Defensiepersoneel. Eerste kwartaal 2023 start de besluitvorming over de Projectnota, met daarin de conceptnota van uitgangspunten en de nota van beantwoording. De ontwikkeling van het terrein begint naar verwachting in 2027/2028, na de realisatie van de kazerne (vanaf 2025).

www.amsterdam.nl/projecten/marineterrein

3 Czaar Peterstraat

Voor de herinrichting van de Czaar Peterstraat begint het opstellen van het programma van eisen en de ontwerp-fase. Op 19 januari 2023 is een inloopavond. Zie pagina 6/7.

www.amsterdam.nl/binnenring

4 Brug 2106

Amsterdam wil in december 2022/begin 2023 starten met de aanleg van de nieuwe brug, *de Zonnewende*. De nieuwe brug over de Oostenburgervaart zal de Willem Parelweg op Oostenburg verbinden met de Cruquiusstraat.

Het bedrijf MX3D is al begonnen met het 3d-printen van de brugpijlers. Streven is de brug aan het einde van het eerste kwartaal van 2023 in gebruik te nemen.

5 Touwbaanpark

In december zijn de eerste gesprekken gevoerd met een andere (nieuwe) aannemer. Die zal vermoedelijk in het eerste kwartaal van 2023 beginnen met de inrichting van het laatste deel van het Touwbaanpark. De tuin wordt voorzien van schone grond en aan de kant van de Wittenburgervaart en het fietspad komt een heg. Na alle werkzaamheden gaan buurtbewoners het park mede beheren.

6 Kattenburgerstraat

De straat wordt in het eerste kwartaal van 2023 ingericht als een stadsstraat met een maximumsnelheid van 30 km/u. Zie pagina 4/5.

7 Kattenburgerkruisstraat

In 2021 is in de Kattenburgerkruisstraat een “wadi” aangelegd, die regenwater opvangt zodat het niet via het riool hoeft weg te stromen. Eerder in 2022 bleek het regenwater niet naar behoren in de ondergrond weg te zakken. Daardoor blijven boomwortels (te) lang nat, wat op langere termijn schadelijk is voor de bomen. In het najaar wist het water gelukkig beter zijn weg in de bodem te vinden; toch start de gemeente een onderzoek om de kwaliteit van de bomen en bodem in kaart te brengen. Dit kan leiden tot verbeteringen aan de wadi.

8 Koning William

Hub Studio's wil vanaf 2023 op de voormalige scheepswerf Koning William sociale huurstudio's bouwen, in combinatie met een jachthaven voor kleine elektrische boten. Een aantal omwonenden is tegen de wijziging van het bestemmingsplan (dat woningbouw mogelijk maakt) en in beroep gegaan bij de Raad van State. Die komt naar verwachting begin 2023 met een uitspraak.

9 Brug Scharrebiersluis

Begin oktober is de brug over de

Fotografie: Gerrit Alink

Scharrebiersluis eruit gehesen voor een langdurige renovatie. In het najaar van 2023 wordt de brug – een rijksmonument – weer teruggeplaatst.

10 Dijksgracht Oost

De gemeente wil hier 70 ligplaatsen (30 dekschuiten en 40 passagiersvaartuigen) en mogelijkheden voor overslag van boot naar boot creëren, een ‘plas-draszone’ en een fiets- en wandelpad aanleggen. Zie pagina 6/7.

11 Fibonacci

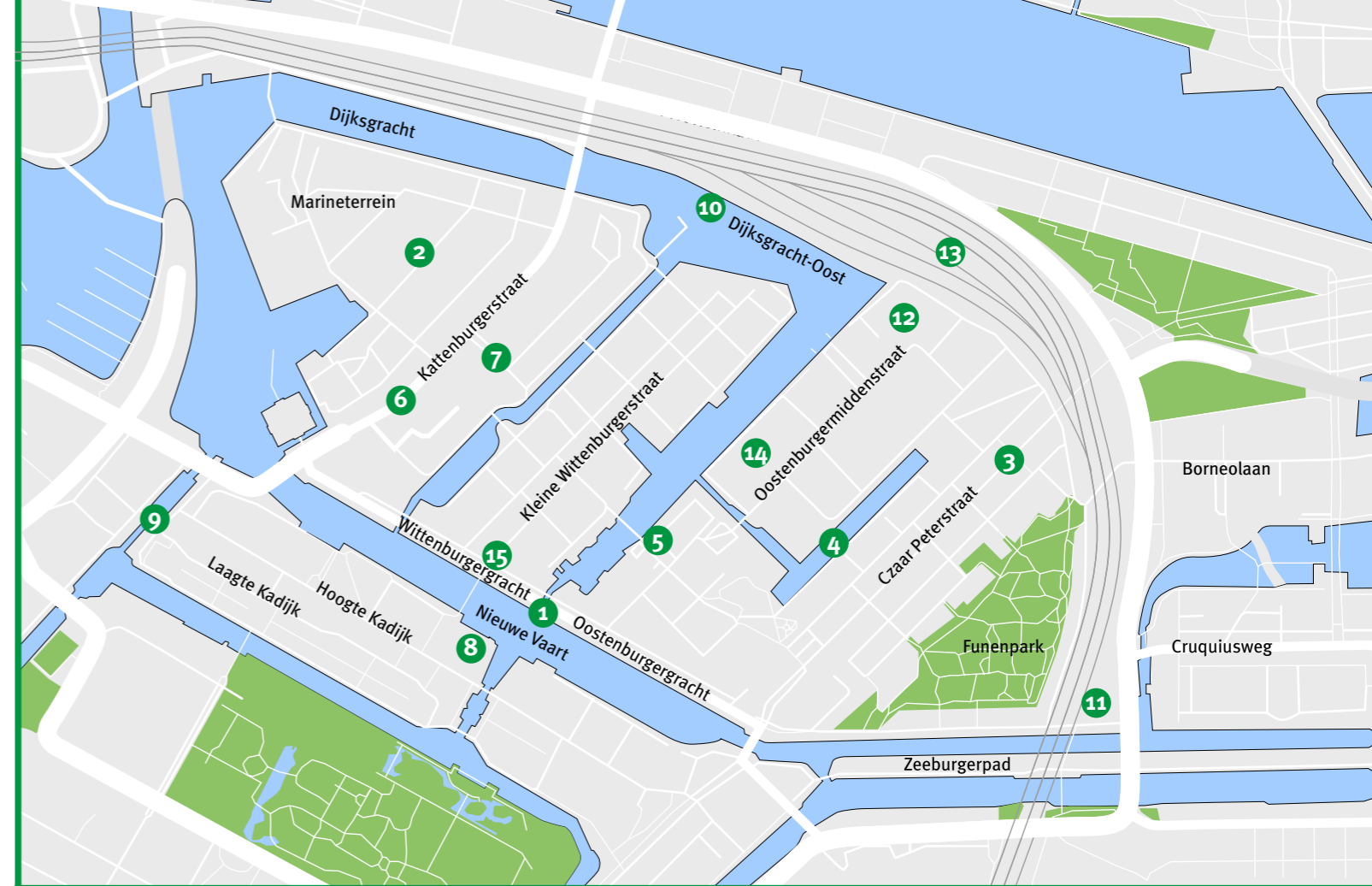
Op de hoek Cruquiuskade/Panama-laan wordt woongebouw “Fibonacci” gebouwd. Er komen 243 huurwoningen, waarvan 20% in het sociale huursegment en 80% middenhuur. De oplevering staat gepland begin 2024.

www.vorm.nl/fibonacci

12 Oostenburg

Op Oostenburg komen ongeveer 3.000 mensen te wonen in circa 1.900 woningen. Daarvan bouwt Stadgenoot ongeveer 400 sociale huurwoningen en 100 appartementen voor middeninkomens. Tot en met 2026 komt er een mix van sociale, middensegment en vrije sector huurwoningen, koopappartementen, zelfbouwoningen, recreatiegelegenheden en horeca. Zie pagina 8.

Lees de actuele stand van zaken op www.oostenburg.nl

13 Werkzaamheden ProRail

ProRail maakt ter hoogte van de Dijksgracht Oost een vrije kruising op het spoor. Daardoor hoeven treinen niet meer op elkaar te wachten en kunnen meer treinen het station in- en uitrijden. Voor dit project worden begin 2023 damwanden in de bodem getrild, waarna een onderdoorgang wordt uitgegraven. De onderdoorgang geeft toegang tot de bouwplaats. Waarschijnlijk komen de eerste zandtransporten over het water van de Dijksgracht Oost in het eerste kwartaal van 2023. De werkzaamheden duren tot 2030.

www.prorail.nl/nieuws (en dan zoeken op ‘Dijksgracht’).

14 Van Gendthallen

Komende maanden vindt renovatie plaats van de buitenkant van de Van Gendthallen. Metselwerk wordt hersteld en roestig ijzer vervangen. Zie pagina 8/9.

www.vangendthallen.com

15 Oosterkerk

In het vorige Petersburgjournaal is gemeld dat Stadsherstel in september 2022 het restauratie-onderzoek zou afronden voor de verbouwing van de Oosterkerk. Het restauratieonderzoek neemt meer tijd in beslag dan verwacht. Maar van uitstel beslist geen afstel, want de Oosterkerk is beslist aan een opknabbeurt toe: de kachel is niet betrouwbaar, de kerk is niet geïsoleerd, het torenuurwerk valt regelmatig uit en het dak lekt. Hierdoor – en vanwege de gestegen energieprijzen – is Stadsher-

stel genoodzaakt om in de winterperiode een aangepast programma op te zetten waarbij de verwarming niet aan hoeft. Denk aan Dikke Jas Concerten en exposities. In december 2022 organiseert Stadsherstel nog tal van activiteiten, van verschillende kerstconcerten tot een gloednieuw vijfdaags Kunst-Kerst-Festival georganiseerd door de Culturele Stelling van Amsterdam. Op 1 januari is er het jaarlijkse Nieuwjaarsconcert van de familie 't Hart waar alle buurtbewoners van harte voor zijn uitgenodigd (entree: vrijwillige bijdrage).
Lees meer op www.stadsherstel.nl/cultuuragenda

Actuele informatie over de meeste projecten zijn terug te vinden op: <https://www.amsterdam.nl/projecten/bouw-verkeersprojecten-centrum> Alle genoemde datums zijn onder voorbehoud.

Kattenburgerstraat op de schop

De eerste drie maanden van 2023 gaat de Kattenburgerstraat op de schop. De straat wordt ingericht voor 30 kilometer per uur. Omgevingsmanager Emma Walboom licht het project toe.

Emma is sinds januari 2022 als omgevingsmanager bij het project betrokken. “Ik heb in die eerste maanden samen met collega’s drie wandelingen met bewoners gemaakt”, zegt ze. “De wandelingen waren ontstaan

als oplossing tijdens coronatijd. Meestal heb je de traditionele bewonersavond, maar dat ging op dat moment niet. Daarbij wil je ook mensen benaderen die minder digitaal zijn. De wandelingen hebben zeker wat opgeleverd. Dankzij een aantal betrokken buurtbewoners wordt de strook tussen het fietspad en de flat vergroend, o.a. met hees-

ters. We zullen alleen moeten wachten tot De Key daar de puin aan de Kattenburgerstraat heeft vervangen. Ook de “touringcarbakken” laten we op verzoek van de buurt staan. En door inbreng van bewoners wordt de HELE Kattenburgerstraat 30 km. De oorspronkelijke projectgrens lag bij de Mariniersbrug, deze is verlegd naar de Piet Heinkade. Daar-

Kattenburgerstraat als koploper

De Kattenburgerstraat wordt een van de eerste ‘gebiedsontsluitingswegen’ waar de maximumsnelheid wordt teruggebracht van 50 naar 30 kilometer per uur, ofwel “GOW 30” zoals dat in ambtelijk jargon heet.

Eind 2021 nam de gemeenteraad de nota “Amsterdam veilig en leefbaar” aan. Daarmee wil de gemeente de maximumsnelheid op de meeste wegen binnen de bebouwde kom terugbrengen van 50 naar 30 kilometer per uur. Dit kan met behulp van een GOW 30; dit is een nieuwe categorie wegen met relatief veel autoverkeer, maar waar leefbaarheid toch de voorkeur krijgt. Een GOW30 blijft een doorgaande weg, maar met een lagere maximumsnelheid.

Verkeersveiligheid

Met de beleidsnota geeft Amsterdam gehoor aan de Verklaring van Stockholm. Deze werd in 2020 o.a. door Nederland mede onderkend in Zweden tijdens een conferentie met 140 landen over verkeersveiligheid. Onderdeel van deze verklaring is de invoering van een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur in bebouwde gebieden waar voetgangers, fietsers en auto’s zich mengen. In Brussel, Parijs en Helsinki is 30 kilometer al een feit. De reacties zijn positief.

Plantenbakken blijven staan om touringcars te weren

Met het verlagen van de maximumsnelheid wil Amsterdam in de eerste plaats de verkeersveiligheid vergroten. Het Amsterdamse verkeer eist wekelijks ruim vijftien zwaargewonden en meer dan één dode per maand. Uit onderzoek blijkt dat de snelheidsverlaging naar 30 kilometer per uur het aantal verkeersslachtoffers en zwaargewonden kan verminderen met 20% tot 30%. Andere voordelen van 30 kilometer zijn een afname van het verkeerslawaai met maar liefst 3 dB en – naar verwachting – een afname van het autoverkeer. Dat maakt de straat leefbaarder en meer geschikt als verblijfsgebied.

<https://www.amsterdam.nl/30km>

door zien mensen vanaf de Piet Heinkade al dat ze een 30 km straat inrijden – en niet eerst gas geven en pas na de brug hun snelheid minderen.”

Psychologisch

Of mensen echt braaf 30 kilometer per uur rijden? “Het is altijd een wisselwerking hoe je zoiets uitvoert”, antwoordt Emma. “Dat is niet alleen door een bord met 30 km/u naar te zetten. Natuurlijk moet je verkeerskundige maatregelen nemen om hardrijden te voorkomen, maar een straat moet van zichzelf al afdwingen dat je langzamer rijdt. Dat doen we door de rijbaan smaller te maken met een verbrede middenberm

en bredere fietsstroken. Optisch maar ook fysiek wordt de rijweg smaller, waardoor mensen minder hard gaan rijden. Verder komen er ook obstakels in de rijbaan, zoals drempels en zogenaamde ‘schildpadden’, en zal de bus halteren op de rijbaan.

Dat alles bij elkaar opgeteld zorgt ervoor dat automobilisten – als het goed is – langzamer gaan rijden.”

Planning

De werkzaamheden starten, afhankelijk van het weer, in de week van 9 januari 2023 en duren tot ongeveer 26 maart 2023. Het werk zal in fases worden uitgevoerd. Medio december volgt een bewonersbrief en een bewonersavond. Emma blijft tijdens de uitvoering betrokken. “Wat ik vooral ga doen is vragen beantwoorden en mensen informeren. Ik blijf het aanspreekpunt voor de buurt als er klachten zijn. Ook denken we na over de inzet van bijvoorbeeld een BouwApp voor calamiteiten en ander actueel nieuws of rondleidingen. We gaan er in ieder geval een mooi project van maken.”

Vernieuwing.kattenburgerstraat@amsterdam.nl

Eilandenboulevard als voorbeeld?

In een beleidsdocument wordt de Eilandenboulevard genoemd als voorbeeld hoe een GOW 30 eruit moet zien: een straat met geparkeerde auto’s, bussen die halteren op de rijbaan, overrijdbare middenberm, plateau bij kruising, smallere rijbanen en een vrijliggend fietspad.

Toch is er een kanttekening. Tijdens de commissievergadering van dinsdag 8 november in de Oosterkerk kwam de kruising bij de Oosterkerk ter sprake. “Sinds de Eilandenboulevard is heringericht, ervaren bewoners

dat als een onveilige kruising”, meldt Bart Uitenboogaart, voorzitter van het Eilandenoverleg. “Ik heb er zelf drie bijna-ongelukken meegemaakt.” Volgens de politie zijn er sinds 2019 vijf aanrijdingen geweest en de afgelopen 5 jaar tien aanrijdingen, alle met letsel. Grootste gevaar zijn auto’s die snel een halterende bus willen inhalen, wat kan leiden tot gevaarlijke situaties op het kruispunt.

“Er is destijds bij de inspraak gezegd dat de infrastructuur voor de verkeerslichten zou blijven. Mocht het kruispunt

Kruising tegenover de Oosterkerk

onveilig voelen of blijken voor bewoners, dan zouden de verkeerslichten makkelijk terug kunnen komen.” Dagelijks bestuurder Micha Mos herinnert zich de toezegging en belooft er naar te kijken, maar commissielid Michiel van Wijk vindt dat antwoord ‘heel onbevredigend’. “Als er inderdaad al tien ongevallen zijn waarbij politie is geweest, laten we daar dan uiterlijk in januari uitspraak over doen. Trek die werkgroep Blackspot maar aan tafel! En dan in januari 2023 de knoop doorhakken of er een stoplicht komt ja of nee.” Micha Mos hoopt – na de eerstvolgende bijeenkomst van de werkgroep Blackspot – nog voor het eind van 2022 een antwoord te kunnen geven.

Inloopavond Czaar Peterstraat

Aantal fietsers neemt toe

De Czaar Peterstraat wordt opnieuw ingericht. Dit in het kader van het project Binnenring; dit is een ruim zeven kilometer lange, comfortabele, doorgaande route (vanaf Haarlemmerplein-Marnixstraat-Weteringschans-Sarphatistraat-Czaar Peterstraat) voor fiets en openbaar vervoer. De verwachting is dat het aantal fietsers en de frequentie van het openbaar vervoer toenemen. Daarom wordt de inrichting van de hele Binnenring aangepast.

Voor de Binnenring is op 1 november 2022 de nota van uitgangspunten Sarphatistraat-Noord en Alexanderplein vastgesteld. Begin 2022 gebeurde datzelfde met de nota van uitgangspunten Czaar Peterstraat, waarin de uitgangspunten voor de nieuwe inrichting van de straat zijn vastgesteld. Inmiddels wordt gewerkt aan het programma van eisen: hierin komen de richtlijnen, eisen en wensen te staan waar het ontwerp van de straat aan moet voldoen.

Onderzoeken

Om tot een programma van eisen te komen, is een aantal onderzoeken uitgevoerd. Zoals naar de verkeersbewegingen in de straat, de definitieve plek voor de nieuwe tramhalte en een geluids- en trillingsonderzoek. Graag bespreekt de gemeente de onderzoeksresultaten met u tijdens een inloopbijeenkomst op donderdag 19 januari 2023. U kunt dan ook ideeën of wensen meegeven voor invulling van de ruimte op de stoep. Heeft u behoefte aan meer fietsparkeerplekken, laad- en losplekken of ziet u liever meer groen? Met deze informatie kan het ontwerp voor de straat verder worden uitgewerkt. Begin januari ontvangen buurtbewoners en ondernemers een uitnodiging. U kunt zich ook alvast aanmelden via binnenring@amsterdam.nl. De vastgestelde uitgangspunten voor de herinrichting zijn: de trambaan iets wordt opgeschoven, het strengelspoor tussen de 1e en 2e Leeghwaterstraat wordt vervangen door een dubbel tramspoor, in beide richtingen komt een breder fietspad, autoverkeer rijdt in één richting mee over de trambaan, de tramhaltes worden samengevoegd tot één nieuwe tramhalte met gelijkvloerse instap, bij voorkeur bij de Cruquiusstraat.

De nota van uitgangspunten is te lezen op www.amsterdam.nl/projecten/czaar-peterstraat/. Op deze site worden ook de tijd en de locatie van de inloopavond bekendgemaakt.

In de week van 12 t/m 16 december worden de oude boomstronken uit de Czaar Peterstraat en Cruquiusstraat weggehaald en de stoep dichtgemaakt. Zes stronken liggen te dicht bij de gasleiding en worden verwijderd tijdens de herinrichting, als ook de gasleiding wordt vernieuwd. Dan worden ook nieuwe bomen geplant. Tijdens de werkzaamheden wordt het fietsverkeer omgeleid.

Veerpont start

Op maandag 2 januari 2023 vertrekt de eerste veerpont tussen de Sluisbuurt (Zeeburgereiland) en Sporenburg (Oostelijk Havengebied). De pont gaat varen van maandag tot en met vrijdag tussen 7.00 en 19.00 uur, vanaf elke kant elke 20 minuten. In het weekend vaart de pont niet. Het gaat om een tijdelijke pontverbinding voor de periode van zeven jaar. Daarna neemt het stadsbestuur een definitief besluit over de pontverbinding. De verbinding is vooral bedoeld voor fietsers van en naar Zeeburgereiland. De gemeente verwacht bij de start circa 1500 gebruikers per dag, oplopend tot 4000. Een deel van de fietsers van en richting het Leidseplein zal door de Czaar Peterstraat rijden.

Czaar Peterstraat wordt drukker

Aanlanding op de kop van Sporenburg

Overslag Dijkgracht Oost nagebootst

Op Dijkgracht Oost wil de gemeente zeventig ligplaatsen realiseren voor rondvaartboten en dekschuiten. Op een deel van de ligplaatsen wordt overslag van boot tot boot mogelijk gemaakt; hierbij worden materialen van de ene boot op de andere gehesen. Vanuit de buurt zijn zorgen geuit over de overlast – waaronder geluidsoverlast – die deze overslag met zich mee zou brengen. Reden voor de gemeente een simulatie te organiseren om te kijken wat dit in de praktijk betekent.

Het mogelijk maken van overslag is essentieel voor onder meer het programma Bruggen en Kademuren, wat zwaar vrachtverkeer met zich meebrengt. Met vrachtverkeer over water wil de gemeente de wegen (en dan met name de straten aan de grachten) ontlasten.

Geen kettingen

De simulatie vond plaats op 14 oktober op een zeer regenachtige vrijdagochtend. Onder toezien oog van leden van de klankbordgroep, stadsdeelcommissieleden, de stadsdeelbestuurder en andere geïnteresseerden werden diverse vormen van overslag in de praktijk gesimuleerd. Zo konden mensen zelf ervaren wat overslag van boot op boot precies inhoudt. Op verschillende plekken op Dijkgracht Oost werden achtereenvolgens flexibele buizen, een stalen ligger en een container neergezet, zowel in een ruimschuit als op een dekschuit. Het hijsmateriaal varieerde tussen banden en kettingen. Materialen werden voorzichtig en 'met haast' neergezet, wat meer geluid opleverde.

Ook de gemeente heeft van de simulatie geleerd en zal enkele beperkende maatregelen aan het overslaan van goederen treffen, namelijk:

- overslag alleen tussen 7-19 uur;
- bij het hijsen geen kettingen gebruiken;
- geen overslag van metaal op metaal.

Voor geïnteresseerden is een geluidsrapport en een integrale filmopname op verzoek verkrijgbaar. Meer informatie over de simulatie en de andere plannen voor Dijkgracht Oost zijn te zien op www.amsterdam.nl/projecten/dijkgrachtoost

Planning

- 2023 Herstellen kademuren
- 2024 Aanleg plas-draszone
- 2025-2027 Aanleg fiets- en wandelpad en ligplaatsen
- 2029 Aanleg Spoorpark

Bestemmingsplan

De resultaten worden meegenomen bij het opstellen van een ontwerpbestemmingsplan voor Dijkgracht Oost. Een informatiebijeenkomst over het ontwerpbestemmingsplan, de behandeling in de stadsdeelcommissie en de terinzagelegging vinden begin 2023 plaats. Dit heeft geen effect op de uitvoeringsplanning voor Dijkgracht Oost. Tot slot: in december 2022 worden nieuwe visualisaties gemaakt van de plannen voor Dijkgracht Oost. De visualisaties geven een impressie hoe de nieuwe situatie eruit gaat zien. Een aantal jaren geleden zijn ook visualisaties gemaakt van het fiets- voetpad, maar daarop waren de plasdraszone en de ligplaatsen nog niet zichtbaar.

Op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen? Meld u aan voor de nieuwsbrief via dijkgrachtoost@amsterdam.nl

Begin 2023 wordt nog keihard gewerkt om alle buitenmuren in de Van Gendhallen te restaureren. Ervaren restaurateur Mesut en bouwopzichter Bart Steenbeek bieden het Petersburg-journaal een kijkje achter de schermen van het immense project.

Recyclen en renoveren in de Van Gendhallen

Terwijl het geluid van boormachines en gehamer overheerst op de steiger van hal nummer 4, wijst Mesut op roestige stang in een opengebikte muur. “Ijzeren muurankers houden de muur bij elkaar”, roept hij. “Sommige zijn helemaal doorgeroest, waardoor ze uitzetten en de omliggende stenen kapot drukken. Om bij het verroeste ijzer te komen, moet je eerst alle kapotte stenen eromheen uithakken. Wat goed is, laat je zitten, maar al het voegwerk, ijzer en steen dat niet goed was, moet er allemaal uit. Dat moet natuurlijk met beleid gebeuren. Anders kan je de hele gevel doen.”

Garantie

Ijzers zonder functie worden elders hergebruikt. Andere worden nieuw nagemaakt. Maar de meeste ijzers worden ontroest en teruggeplaatst. “Met een speciale naaldenbikhamer bikken we alle roest weg”, licht Mesut toe. “Daarna zetten we het ontroeste ijzer in de menie en drie lagen teer. Vervolgens doen we er nog vetband omheen die het vocht buiten moet houden. Als ik zo lang zou leven, zou ik daar 150 jaar garantie op geven.”

Kapotte stenen worden vervangen door – speciaal bestelde – nieuwe stenen. Mesut: “Ze hebben dezelfde grootte en hardheid. Van binnen hebben ze dezelfde kleur, maar van buiten verschillen ze.” “Met zandstralen zou alles dezelfde kleur krijgen, maar een monument mag je niet zandstralen”, vult Bart aan. “De kleurverschillen verdwijnen op den duur. Dan wordt alles op natuurlijke wijze weer één kleur.”

Voor de voeg wordt geen cement, maar kalk met zand gebruikt, zoals 100 jaar geleden. Mesut: “Deze kalk komt speciaal uit Frankrijk. Het leuke van kalk is dat het nog twee jaar blijft doorharden en, als het vochtig wordt, zelf kleine krimp-scheuren herstelt. Bij cement moet je elke barst zelf herstellen.”

Recyclen

Even later, in hal nummer 1, lopen we langs stapels gietijzeren

ramen. “Allemaal nieuw”, zegt Bart. “Gietijzer is bijna niet te repareren, dus daar hebben we een ouderwetse gietmal van laten maken. Gietijzer is een veel te duur procedé en komt bijna niet meer voor, maar gelukkig hebben we daar nog iemand in Nederland voor kunnen vinden. Alleen waar we misgrijpen, kopen we nieuw. Maar in principe, alles wat maar enigszins te gebruiken is, bewaren we en wordt hergebruikt. Houten balken sparen we op, maken we schoon, ontspijkeren we. De rotte delen gooien we weg. Nieuw hout kopen we alleen gecertificeerd. Alles wordt gedocumenteerd en bewaard, zodat we ook geen ‘fout hout’ kopen.”

De Van Gendhallen worden zo energievriendelijk mogelijk gemaakt. Geen overbodige luxe, vindt Bart. “Het was één leuke mand! Dat wordt straks anders. Voor de gevels gebruiken we dubbel glas of ‘monumentenglas’, wat veel dunner is, maar bijna dezelfde isolatiewaarde heeft. Op de nok komen dummy stoomkappen. Het zijn replica’s die lijken op de originele stoomkappen, maar deze zijn gemaakt van geperste, gerecyclede petflessen. Vroeger werd de warmte door die stoomkappen naar buiten afgevoerd. Nu is het de bedoeling dat ze juist warmte opvangen en vasthouden. Verder komen op het dak zonnepanelen, maar zodanig dat je ze niet ziet. En we gaan het regenwater opvangen om te gebruiken voor de wc’s en de plantjes.”

Hoofdpijnhal

Inmiddels zijn de restaurateurs ook begonnen met de oudste gevel, aan de kant van het water met de meeste weersinvloeden. “Een beetje de hoofdpijnhal”, zegt Bart. “De kraan in die hal liep telkens tegen de eindstoppen aan. Door de klap en trillingen die dat veroorzaakte, lagen sommige balken alleen nog maar in het cement. In die gevel zit veel oud ijzer. Van de ijzeren draadeindes is soms nog maar twintig, dertig procent over – de rest is roest. Maar goed, we zijn over de helft. Eind eerste kwartaal 2023 klaar zijn met de buitenmuren zou heel mooi zijn.”

Artist Impression: Heijmans

Hoogste punt voor kavel 6

Eind 2022 bereiken de vier woongebouwen van kavel 6 op Oostenburg het hoogste punt. Hier ontwikkelt woningcorporatie Stadgenoot 203 sociale huurwoningen voor jongeren en ouderen. De woningen, die worden gerealiseerd door Heijmans, zijn naar verwachting eind 2023 klaar.

Het nieuwe sociale wooncomplex op Oostenburg telt 173 studio’s – verspreid over drie gebouwdelen – voor een jongere doelgroep. Ook komt er een bouwdeel met daarin 30 betaalbare woningen voor senioren, dat aansluit op de woonwensen van de oudere steding. Zo is er met een brede galerij en collectieve ruimte op de begane grond voldoende ruimte voor ontmoeting. De gasloze woningen krijgen hoog-

waardig geïsoleerde gevels en groene daken. In de plinten van drie van de vier gebouwen komen bedrijfsruimtes. Tussen kavel 6 en het naastgelegen parkeershuis komt een corridor, waardoor af- en aanrijden van veeg- en vuilniswagens mogelijk wordt. De drie gebouwdelen worden prefab gemaakt om de omgeving zo min mogelijk te belasten. Bijkomend voordeel is dat het project sneller klaar is.

Van hangplek naar hotspot

“De schietbaan is een interessante plek”, begint Boj. “Het ligt pal naast restaurant Scheepskameel, midden in de stad, aan het water met een prachtige zonsopgang. Samen met mensen die op het Marineterrein werken of in de buurt wonen, heeft het ontwerpteam ernaar gekeken. Als eerste hebben we het aangrenzende plein – het

De voormalige schietbaan op het Marineterrein was jarenlang een hangplek met veel graffiti en overlast. Dat gaat veranderen: Boj van den Berg, sinds anderhalf jaar ‘pionierend’ planoloog op het Marineterrein en lid van het ontwerpteam, is gevraagd de plek aantrekkelijker te maken. Wellicht wordt het een hotspot.

Artist Impression: Sebastiaan van Kints, Laurens van der Wal, Douwe Strating en Boj van den Berg (leden van ontwerpteam Marineterrein)

voormalige barbecueplein van Defensie – opgeknapt, de tegels weer recht gelegd en alles wat mooier vormgegeven. De graffiti hebben we (bewust) niet overschilderd, maar er juist op gereageerd met een beplantingsplan. Er groeien nu diverse soorten klimplanten tegen die schietbaan aan met verschillende bloeiperodes. Ze kleuren mee met de graffiti erachter. In het begin werden de planten er nog uitgetrokken, maar we hebben ze telkens weer teruggeplant en nu hechten ze zich. Voorjaar 2023 zullen ze een vlucht nemen.”

Activeren

Belangrijke opgave voor het ontwerpteam is om de schietbaan beter te gebruiken. Boj: “Het gebruik beperkt zich nu maar op twee plekken. In de schietbaan zelf zijn af en toe repetities of kunstexposities voor een kleine groep mensen; buiten is het – vooral ’s avonds – een wat ongerepte hangplek. Om meerdere plekken te activeren, starten we begin 2023 met de bouw van een trapconstructie over de schietbaan. Aan de voorkant komt een soort kiosk waaruit geserveerd kan worden. Die trapconstructie

vormt tegelijk een tribune aan het plein, waar je dan meer kunt organiseren. De trapconstructie verlengt de schietbaan, zodat aan de voorkant ruimte ontstaat voor een klein terras, en je kan ermee het dak op. Alles opgeteld is de schietbaan straks op vijf plekken te gebruiken.”

Defensie-geheim

Alles wordt gebouwd met circulaire, tweedehands materialen. Zo komt de staalconstructie uit een oude, Brabantse varkensstal. Het hout is afkomstig van een damwand in Friesland met gewaterd grenen hout. “Dat heeft vijftien jaar in het water gestaan, waar-

Foto: Arnold Korporaal

door het superhard en sterk is”, verzekert Boj. “De sterkte moesten we wel bewijzen met allerlei labtesten in Wageningen. Het is nog nooit eerder gedaan.” De trapconstructie is zo ontworpen dat het niet afdraagt op het gebouw: het mag er niet op leunen. Boj: “We kwamen niks te weten over de constructie van het gebouw, want dat is Defensie-geheim. We pakken de schietbaan dus eigenlijk in. Voor de fundering hebben we een methode bedacht om dat niet in de grond te doen. We plaatsen betonblokken waarin straks die staalcon-

Boj van den Berg (links) en Sebastiaan van Kints van het ontwerpteam inspecteren de groei van een klimop. Foto: Arnold Korporaal

structie komt en wel zo, dat de boomwortels niet worden aangetast. De blokken fungeren meteen als bankjes voor het terras.”

Half miljoen liter water

Ook elders op het Marineterrein wordt de openbare ruimte aangepakt: op 18 november 2022 – tijdens de Groenmarkt – zijn op de Voorwerf vier vormen uit het gras gesneden. Dat worden borders met planten, zaden en bollen. “We gaan ook hier vanuit de natuur het gesprek aan en dan kijken we hoe mensen daarop reageren”, legt Boj uit. “Dit experiment zijn we gestart vanuit het probleem dat het hier in de zomer superdruk is. Tegelijkertijd doen we dit vanuit beheer, duurzaamheid en natuur. In de hete zomer van 2022 kwamen we erachter dat we meer dan een half miljoen liter water verbruiken om dit grasveld te besproeien. Met deze

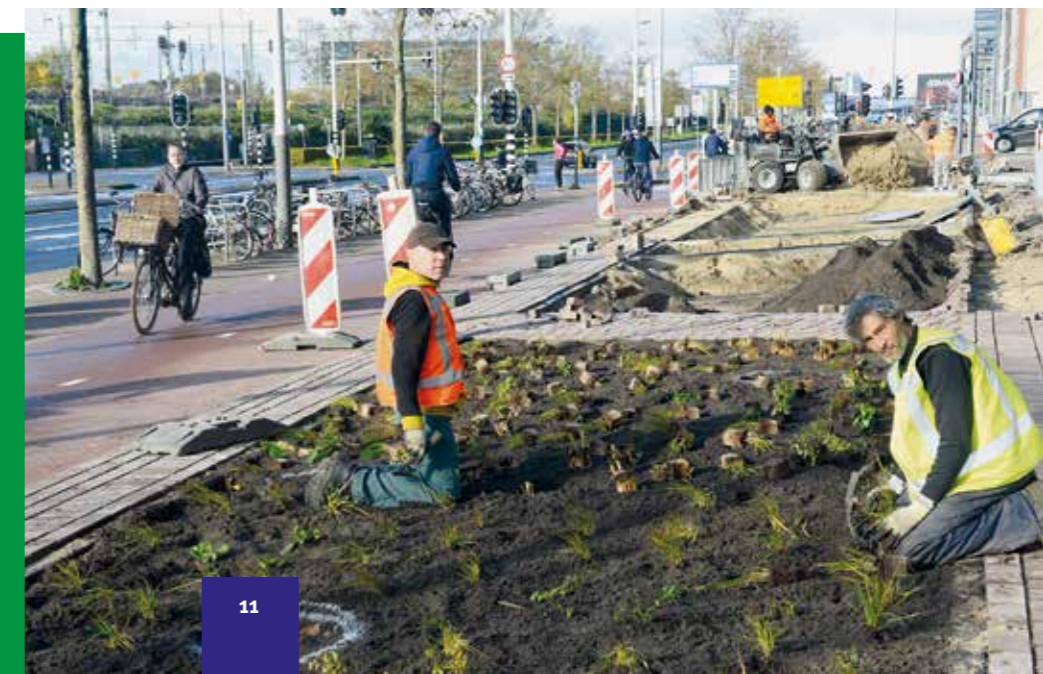
borders gaan we in 2023 bijhouden hoeveel water we gebruiken, en welke planten goed tegen brak water kunnen en welke niet – dus brak water versus kraanwater. Daarnaast gaan we kijken of de nieuwe inrichting invloed heeft op het gedrag. Door de borders oogt het veld veel intiemer en in een graspan ben je meer bewust dat je in de natuur ligt. De drukte zal blijven, maar misschien gaan mensen zich meer spreiden. Hopelijk wordt de drukte iets meer gereguleerd en komt er meer respect voor de natuur.”

In de loop van 2023 volgen nog veel meer groene experimenten op het Marineterrein. Meer weten? Kijk voor een overzicht op www.marineterrein.nl Of luister de podcast “Ziel van het Marineterrein”.

De Groene Loper

Ook de overkant van het Marineterrein wordt groener. Afgelopen najaar zijn op de Piet Heinkade tienduizenden klinkers verwijderd om plaats te maken voor groenvlakken, gevuld met (inheemse) planten, heesters, bomen en een bloemrijk grasmengsel. In totaal is er 2500 vierkante meter groen bijgekomen, ofwel een derde van een voetbalveld.

Tot voor kort was Piet Heinkade één lange steenstrook waar nauwelijks groen was te bekennen. Met gevolg hittestress in de zomer en regenwater dat moeilijk kan worden afgevoerd. Ook de leefbaarheid kon volgens bewoners een stuk beter. Die bundelden hun krachten en begonnen jaren geleden met het schrijven van brieven aan de gemeente. Na lang aandringen is hun roep gehoord en gaf Rick Vermin, dagelijks bestuurder van stadsdeel Oost, het groene licht voor deze actie. Zo ontstaat – in samenwerking met de gemeente Amsterdam en stadsdeel Oost – een Groene Loper vanaf Huys Europa tot aan het Ramses Shaffyhuys.

Eilandenboulevard in 2023

Het project Eilandenboulevard loopt al jaren. Tegen het oorspronkelijke plan – het vervangen van al het groen in het talud (schuine kade) – is een tijd geleden door enkele woonbootbewoners een bezwaar- en beroepsprocedure gestart. Zodoende heeft het project in 2022 voornamelijk stilgelegen. Hoe verder?

De bezwaar- en beroepsprocedure is vooral gericht op de kapvergunning van een aantal bomen op het talud. Daarmee is ook de vernieuwing van de toegangsvoorzieningen naar de woonboten opgeschort. Met toegangsvoorzieningen worden bedoeld een nieuwe trap, vlonder en een nieuwe walkast voor nutsvoorzieningen.

In de beroepsprocedure heeft de rechter de indieners van het beroep en de gemeente gevraagd met elkaar te spreken over de mogelijkheden voor behoud van het huidige groen. Hierin is wat flexibiliteit gevonden:

het uitgangspunt is maatwerk per adres met behoud en verbeteren van het bestaande groen waar dit past binnen de uitgangspunten van het Masterplan.

Rechtbank

Dat heeft dus invloed op het beplantingsplan. De gemeente heeft contact met de indieners van het beroep om een alternatief beplantingsplan op te stellen. Met een bomenadviesbureau wordt gekeken welke bomen zouden kunnen blijven en welke niet – voor de kap wordt een onderbouwing gegeven

(bijvoorbeeld iepziektegevoelig, beeld, groeikansen). Hieruit volgt een lijst die aan de woonbootbewoners wordt voorgelegd – streven is om dit eind 2022/begin 2023 te doen. Daarna gaan de resultaten van de overleggen terug naar de rechtbank. Vervolgens is het aan de rechter om uitspraak te doen wat er aan groen moet worden verwijderd, overeenkomstig met wat er met de woonbootbewoners is afgesproken. Begin 2023 volgt een informatiebijeenkomst over de nieuwe aanpak, waarvoor alle woonbootbewoners worden uitgenodigd.

Infomarkt voor nieuwe Oostenburgers

Met de komst van nieuwe bewoners op Oostenburg komen ook de eerste vragen en klachten bij de gemeente binnen. Die gaan over uiteenlopende onderwerpen: van openbare ruimte, afvalinzameling en veiligheid tot aan bouwwerkzaamheden en projecten in de buurt. Gebiedsmakelaar Danny Konings vindt het belangrijk om alle nieuwe bewoners zo goed en zo volledig mogelijk te informeren. Daarom organiseert de gemeente Amsterdam in samenwer-

king met woningcorporatie Stadgenoot en andere partijen op Oostenburg een speciale infomarkt voor nieuwe Oostenburgers. Deze vindt plaats op dinsdag 10 januari 2023 (van 19:00 tot 21.00 uur) op de volgende locaties: Bob Helpt Kamer (Oostenburgermiddenstraat 214), Informatiecentrum Ons Oostenburg (Oostenburgermiddenstraat 601) en Buurtkamer Over de Brug (Isaac Titsingh-kade 123). Iedereen is welkom!

Vragen, opmerkingen?

Heeft u vragen, suggesties of opmerkingen naar aanleiding van dit journal? Neem dan contact op met Danny Konings, gebiedsmakelaar Centrum Oost via Danny.konings@amsterdam.nl of 06-1853 1440. Of mail naar: communicatie@centrum.amsterdam.nl (onder vermelding van Petersburgjournal).

Colofon

Het Petersburgjournal is een uitgave van stadsdeel Centrum met medewerking van woningcorporatie Stadgenoot. Dit journal is ook te zien op: www.buurtorganisatie1018.nl

Eindredactie Arnold Korporaal
Fotografie Jos Heijnen (tenzij anders vermeld)
Ontwerp Van Alst grafisch ontwerp, Amsterdam
Druk RaddraaierSSP, Amsterdam
Oplage 9.300

Deze uitgave is gedrukt op FSC papier, chloorvrij gebleekt en bedrukt met plantaardig inkt en op een alcoholvrije drukpers. Aan de inhoud van het Petersburgjournal kunnen geen rechten worden ontleend.

✘ **Gemeente Amsterdam**   ✘ **Stadgenoot**